

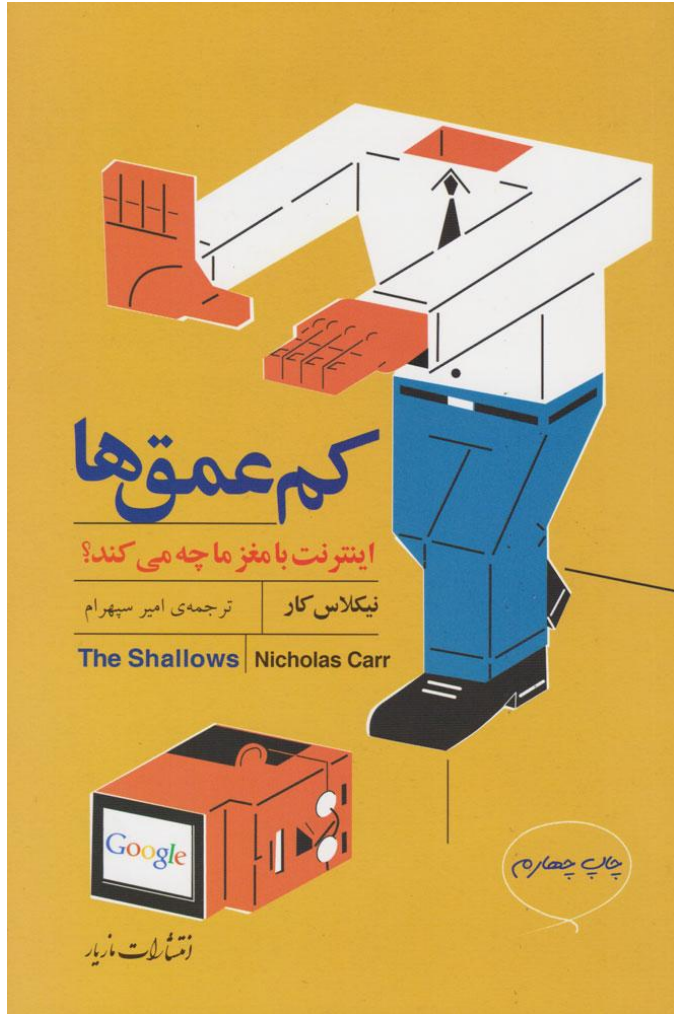
کم عمق ها

معرفی کتاب

ارائه کننده: امیدرضا معروضی

بهار ۱۴۰۱

شناسنامه کتاب

- عنوان کتاب:
- کم عمق ها - اینترنت با مغز ما چه می کند؟
نویسنده:
- نیکلاس کار (Nicholas Carr)
مترجم:
- امیر سپهرام
ناشر:
- انتشارات مازیار - مجموعه قلمرو علم
- سال نشر کتاب اصلی: 2010
- سال ترجمه: چاپ اول ۱۳۹۳
- آخرین چاپ: چاپ ششم ۱۳۹۸

موضوع کتاب

- نویسنده در این کتاب سعی دارد تأثیرات فناوری های اطلاعاتی به ویژه اینترنت را بر شیوه تفکر بشر توضیح دهد.
- در فصول مختلف کتاب مطالب جالبی در مورد ساختار مغز، انعطاف پذیری آن و تغییرات تدریجی شیوه های تفکر ما همگام با تحولات فناوری های فکری بیان می شود.
- نویسنده دنبال پاسخ به این پرسش است که چرا عموم مردم در قرن بیست و یک با وجودی که امکانات اطلاع رسانی در دسترس آنها بسیار گسترده است، حوصله مطالعه را ندارند و درک آنها از واقعیات کم عمق تر از نسل قبلی است.

معرفی نویسنده

- نیکلاس کار، زاده ی سال ۱۹۵۹، نویسنده ای آمریکایی است که کتاب ها و مقالاتش بر موضوعات مربوط به فناوری، تجارت و فرهنگ تمرکز دارند. کار در سال ۲۰۰۳ و با مقاله ای منتشر شده در ژورنال تجاری دانشگاه هاروارد نام خود را مطرح کرد. او به خاطر نوشتن کتاب «کم عمق ها» نامزد نهایی جایزه پولیتزر غیرداستانی در سال ۲۰۱۱ شد.

جملاتی قصار از متن کتاب

- ما در حال مبدل شدن از کشاورزان دانش شخصی به شکارچیان و گردآورندگان داده در جنگل دیجیتال هستیم.
- هر رسانه یک سری از مهارت‌های شناختی را به بهای مهارت‌های دیگر رشد می‌دهد.
- اینترنت مدارهای عصبی وقف شده به پوشش، سطحی خوانی و چند وظیفگی را تقویت و مدارهای مربوط به مطالعه، تفکر عمیق و تمرکز ثابت را تضعیف می‌کند.
- بیگانگی بهایی است که برای استفاده از فناوری می‌پردازیم.

پیشگفتار

- پیشگفتار کتاب بر بیان ایده های اصلی کتاب از زبان یکی از نظریه پردازان معروف حوزه رسانه، مارشال مک لوهان، تمرکز دارد. او در کتاب کلاسیک خود تحت عنوان «درک رسانه ها: افزونه های بشر» تأثیر رسانه را بصورت زیر بیان داشته است:

« رسانه های الکتریکی قرن بیستم از قبیل تلفن، رادیو، تلویزیون، در کار برچیدن استبداد «متن» بر افکار و احساسات ما هستند و نفس های منزوی و قطعه قطعه مان، که قرن ها در مطالعه خصوصی صفحات چاپی محبوس بوده اند، اکنون در حال یکپارچه و ادغام شدن در یک دهکده جهانی هستند. ما در حال رسیدن به شبیه سازی فناورانه هشیارئی هستیم که در آن فرآیند خلاقانه ادراک، بطور جمعی و اشتراکی به کلیت جامعه بشری گسترده خواهد شد.»

فصل ۱

- نویسنده با بیان تجربیات شخصی و بهره گیری از نظرات چند نویسنده دیگر سعی دارد مزایا و معایب فناوری های نوین اطلاعاتی را تحلیل کند. او چنین نتیجه گیری می کند:
ذهن آرام، متمرکز، ناپریشان و خطی ما با نوع جدیدی از ذهن که می خواهد و باید اطلاعات را در انفجارهای زمانی کوتاه، نامتصل و حتی همپوشان دریافت و توزیع کند، جایگزین می شود.
- حس می کنم اینترنت مرا به یک ماشین داده پردازی پرسرعت تبدیل کرده است.
- **دلَم برای مغز قدیمی ام تنگ شده است!**

فصل ۲

- مطالبی در مورد سامانه عصبی و اثبات انعطاف پذیری آن در برابر شرایط محیطی هسته اصلی فصل دوم کتاب را تشکیل می دهد. برخی از مطالب جالب این فصل را تیتروار مرور می کنیم:
- استفاده نیچه از ماشین تحریر باعث ایجاد تغییراتی در سبک نگارش او شد. نتیجه: ابزارهایی که بکار می گیریم روی افکار ما تأثیرگذار است.
- نظریه دوگانگی مغز و ذهن دکارت
- مغز به مثابه یک ماشین
- سامانه عصبی منعطف
- قاعده هب: سلولهای عصبی که همزمان تحریک شوند، با هم مداربندی می شوند.

فصل ۳

- با مرور روند تحول نقشه و زمان سنجی، نحوه ادراک انتزاعی ما از مکان و زمان تشریح شده است.
- در مورد فناوری و به ویژه فناوری فکری و اخلاق فکری منبعث از این فناوری ها بحث شده است.
- دیدگاه جبرگرایی فناورانه و ابزارگرایی فناورانه در مورد سیر تحولات فناوری و اثرات اخلاقی آن مورد نقد قرار گرفته است.
- در آخر راجع به زبان و تحولات آن همراه با تحولات فناوری های ارتباطی صحبت شده است.

فصل ۴

- فناوری های مربوط به نوشتن و تأثیر آن بر تحول خط موضوع اصلی فصل چهارم کتاب است.
- نوشتن بر لوح گلی، پاپیروس، طومار، لوح مومی، کتاب و تحول شیوه نگارش با ابداع این فناوری ها یکی پس از دیگری شرح داده می شوند.
- اختراع ماشین چاپ گوتنبرگ و تأثیر شگرف آن بر گسترش کتابخوانی داشت که بطور مفصل توضیح داده شده است.

فصل ۵

- بررسی روند تحولات در رسانه های مدرن رایانشی موضوع این فصل است.
- نویسنده روند جایگزین شدن اینترنت با سایر رسانه ها و فناوری های فکری را بصورت گام به گام در این فصل تشریح کرده است.

فصل ۶

- شیوه نوشتن و خواندن مردم در عصر اینترنت عوض شده است. این فصل نگاهی دارد بر چگونگی و جرایی این شیوه نو
- تحولات کتاب و مطالعه و نگارش برای سازگاری یافتن با سلیقه نسل اینترنت موضوع این فصل است.
- راجع به کتاب الکترونیکی و تفاوت‌های آن با کتاب چاپی و شباهت آن به وب بحث شده است.

فصل ۷

- در این فصل خواننده با حافظه و نحوه تحلیل مطالب و فرآیند یادگیری آشنا می شود. پرسش اساسی که نویسنده در طول تمام فصول در پی پاسخگویی به آن است در این فصل مطرح شده است: «اینترنت بر کارکرد ذهن ما چه اثری دارد؟»
- بعد مطالبی در مورد پژوهشهای مختلف انجام شده در زمینه اثرات اینترنت و وب در یادگیری و اینکه چرا مطالعه اینترنتی کمک زیادی به یادگیری نمی کند و اینکه چطور مغز ما تحت تأثیر شیوه ارائه مطالب در وب تحریک می شود، بیان شده است.

فصل ۸

- موضوع این فصل بررسی سیر تحولات شرکت گوگل به عنوان نمونه ای پیشگام در حوزه فناوری اطلاعات است.
- نویسنده اعتقاد دارد همانطور که تفکر سیستمی بازدهی کار جمعی مانند تولید صنعتی را افزایش می دهد، شبکه سازی اطلاعات هم بازدهی سامانه های اطلاعاتی را افزایش داده است. ولی اینکار آثار جانبی متعددی مانند از دست رفتن خلاقیت های فردی و تفکر فردی را به دنبال داشته است.
- در انتها دیدگاه ماشینی به هوش انسان تشریح و نقد شده است.

فصل ۹

- حافظه و یادسپاری خاطرات موضوع محوری این فصل هستند.
- نویسندگان با مروری تاریخی بر نقش یادسپاری در گذشته و تحولات آن تا امروز مطالب جالبی در مورد نحوه کارکرد حافظه و تفاوت خاطرات کوتاه مدت و بلند مدت را در این فصل بیان می‌کند.
- در انتها خطر برون سپاری حافظه به پایگاه‌های داده را در تحول فکری ما چه در بعد فردی و چه فرهنگی متذکر می‌شود.

فصل ۱۰

- در این فصل نویسنده با اشاره به تأثیر زبان رایانشی بر تلقی رایانه وار از انسان نسبت به ماشینی شدن عادات و افکار ما هشدار می دهد. او معتقد است راه حل ماشینی نشدن انسان اجتناب از واگذاری فعالیتهای پیچیده انسانی به ماشین است.
- در بخشی از این فصل نویسنده اشاره جالبی به توانایی ذهن خوانی بشر و ایجاد اختلال در آن و هدایت ما به رفتارها و باورهای غیر واقعی در اثر کثرت استفاده از شبکه دارد.

جمع بندی

- کتاب کم عمق ها، مطالب ارزشمندی در مورد تاریخ فناوری های فکری مانند خط، ساعت، نقشه، چاپ و اینترنت در اختیار خواننده می گذارد و تأثیر این فناوری ها بر جوامع انسانی را بررسی می کند.
- ساز و کار عملکرد سامانه عصبی تا حد خوبی برای غیر متخصصان این حوزه تشریح شده و آزمایشهای روان شناسانه جالبی در مورد شیوه کارکرد مغز بیان شده اند. که بر اساس نتایج این آزمایشها تأثیرات فناوری ها بر رفتار ما استنتاج شده اند.
- مراجع با اینکه در متن شماره آنها ذکر شده ولی در انتهای کتاب آورده نشده اند!